

**Detom
s rakovinou n.o.**
www.detomsrakovinou.sk

Onkologické ochorenia detí na Slovensku vieme úspešne liečiť. Vo svete to nie je samozrejmosťou

Tlačová správa

Bratislava, 15. február 2020

Medzinárodný deň detskej rakoviny (15. 2.) má zvýšiť povedomie o onkologických ochoreniach detí a o ich liečbe. V rozvinutých krajinách sa úspešne vylieči viac ako 80 % detí s rakovinou, zatiaľ čo v rozvojových je to iba 20 %.¹ Slovensko patrí medzi krajiny s najlepšou možnou starostlivosťou, aká v súčasnosti vo svete existuje.

Rakovina je hlavnou príčinou úmrtí detí a adolescentov na celom svete. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) lekári každý rok diagnostikujú rakovinu približne 300-tisíc deťom vo veku od 0 do 19 rokov.² V Európe je to asi 35-tisíc detí a na Slovensku asi 180³. Rakovine u detí sa nedá predchádzať, ani odhaliť skríningom, úspešná liečba si preto vyžaduje včasnú a presnú diagnózu.

Rakovina nepozná hranice, nemala by ich mať ani liečba

¹ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer-in-children>

² <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer-in-children>

³ Clinical trials in pediatric oncology, A.Kolenova (Joint ERN PaedCan - JARC meeting

Improving access to high quality paediatric cancer care across Europe

)

O tom, či sa dieťa vylieči nemá rozhodovať to, v akej krajine žije. *Medzinárodný deň detskej onkológie* preto upozorňuje na potrebu zabezpečiť rovnako kvalitnú liečbu pre všetky deti sveta. „*Primárnou prevenciou detských úmrtí je včasná a presná diagnóza. To je však iba začiatok. Pre úspešné vyliečenie je potrebné zabezpečiť dostupnosť správnej liečby a starostlivosti, vrátane cenovo dostupných a kvalitných liekov*“, hovorí MUDr. Judita Puškáčová, PhD., prezidentka Sekcie detskej onkológie a hematológie SPS (Slovenskej pediatrickej spoločnosti). Dôvodom nižšej miery prežitia detských onkologických pacientov v menej rozvinutých krajinách je nemožnosť určiť presnú diagnózu včas, slabá dostupnosť liečby, no často aj základných liekov a technológií, ktoré by mohli pomôcť úmrtia odvrátiť.⁴

WHO preto v roku 2018 spustila iniciatívu na boj s rakovinou detí *Global Initiative for Childhood Cancer*, ktorá je apelom pre zlepšenie starostlivosti a dostupnosti liečby rakoviny v jednotlivých krajinách. Cieľom kampane je do roku 2030 dosiahnuť celosvetovo aspoň 60 % mieru vyliečenia rakoviny u detí, čo je približne dvojnásobok súčasného stavu. Počas nasledujúceho desaťročia by to znamenalo približne 1 milión zachránených detských životov.⁵

Slovensko na svetovej úrovni

Slovenská republika patrí medzi krajiny, ktoré dnes dokážu poskytnúť detským onkologickým pacientom najlepšiu možnú starostlivosť. Na liečbu týchto pacientov sa u nás zameriavajú 3 kliniky: Klinika detskej hematológie a onkológie LF a NÚDCH v Bratislave, Oddelenie detskej onkológie a hematológie Detskej fakultnej nemocnice v Košiciach a Klinika pediatrickej onkológie a hematológie SZU v Banskej Bystrici.

Ročne u nás pribúda asi 180 nových detských onkologických pacientov, úspešne sa darí vyliečiť až 80 - 83 % detí.⁶ „*Primárnym spôsobom liečby je kombinovaná chemoterapia a väčšina pacientov sa lieči v rámci veľkých medzinárodných skupín a štúdií. Slovenská republika je napríklad od apríla 2019 aktívnym členom AEIOP/BFM ALL, uznávanej celosvetovej skupiny, ktorá sa zaoberá výskumom všetkých aspektov detských leukémií⁷. Prostredníctvom videokonferencií spolupracujeme s Detskou nemocnicou vo Filadelfii v USA⁸, ktorá patrí medzi najúspešnejšie na svete v liečbe detských onkologických ochorení,*“ hovorí doc. MUDr. Alexandra Kolenová, PhD., prednostka Kliniky detskej hematológie a onkológie LF a NÚDCH v Bratislave.

„*Slovensko používa v súčasnosti takzvaný Medzinárodný protokol na liečbu detí a adolescentov s akútnou lymfoblastickou leukémiou, na ktorom participujeme spoločne s Nemeckom, Talianskom, Rakúskom, Švajčiarskom, Českom, Izraelom a Austráliou. Ide*

⁴ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer-in-children>

⁵ <https://www.iarc.fr/news-events/international-childhood-cancer-day-2019-iarc-and-who-join-forces-to-reduce-inequalities-in-childhood-cancer/>

⁶ *Clinical trials in pediatric oncology, A.Kolnová (slide 2)*

⁷ <https://bfminternational.wordpress.com/>

⁸ <https://www.fmed.uniba.sk/pracoviska/klinicke-pracoviska/klinika-detskej-hematologie-a-onkologie-lf-uk-a-nudch/>

o snahu optimalizovať a individualizovať liečbu s využitím na mieru pre každého pacienta ušitých postupov⁹,“ dodáva Kolenová.

O ochorení

Najčastejšou diagnózou u detských onkologických pacientov u nás i vo svete sú leukémie, rakovina mozgu, lymfómy a solídne nádory (neuroblastóm a Wilmsov nádor). Leukémie predstavujú až 30 % všetkých onkologických chorôb detí.¹⁰ Najčastejšie ide o akútnu lymfoblastovú leukémiu (ALL).

Akútna lymfoblastová leukémia je ročne diagnostikovaná približne 30 deťom na Slovensku. Prognózy na vyliečenie sú však veľmi dobré. V súčasnosti je možné kombinovanou liečbou dlhodobo vyliečiť asi 85 – 90 % týchto detí. V prípade návratu ochorenia je pravdepodobnosť úspešnosti liečby 40 – 60 %. Každý prípad a každé dieťa sú jedinečné, no šance na vyliečenie ovplyvňujú aj faktory ako je vek, pohlavie, počet leukemických buniek na začiatku diagnózy a leukemický podtyp, eventuálny nález na centrálnom nervovom systéme a genetické zmeny v leukemických bunkách. Veľký význam má aj rýchlosť reakcie leukemických buniek na terapiu v prvých týždňoch liečby.

Príbeh pacientky

Dnes 17-ročnej Timei diagnostikovali leukémiu v roku 2012, vtedy mala 11 rokov. V nasledujúcich 2 rokoch podstúpila chemoterapiu, prvá časť bola veľmi intenzívna (6 – 8 mesiacov), väčšinu tohto času Timeu sprevádzali infúzie. Túto časť liečby trávila sústavne v nemocnici, kde si našla priateľov a venovala sa tvorivej činnosti.

Druhá časť liečby pozostávala z tabletkovej chemoterapie a trvala 1,5 roka. Túto liečbu užívala v pohodlí domova a detskú onkológiu tak navštevovala iba kvôli pravidelným kontrolám 2x mesačne. Po ukončení liečby sa vrátila do školskej lavice, no pravidelné kontroly na oddelení detskej onkológie sú stále rutinou. Lekári tak môžu mať pod kontrolou Timein zdravotný stav a v prípade návratu ochorenia ho včas diagnostikovať. V prvých 5 rokoch po úspešnom ukončení liečby je riziko návratu najvyššie. Timea má v súčasnosti za sebou 5,5 roka od ukončenia liečby.

Vraciame deti do života

Nezisková organizácia Deťom s rakovinou je tímom zloženým z rodičov detí, vyliečených pacientov a zainteresovaných profesionálov. Sídli priamo na Klinike detskej hematológie a onkológie NUDCH Bratislava. *„Našou víziou je pomáhať všetkými dostupnými spôsobom a prispievať k inovácii detských onkológií na Slovensku, aby sa deti liečili v podmienkach štandardných pre vyspelé krajiny EÚ, čo vedie k zlepšeniu podmienok a šancí na ich uzdravenie,*“ hovorí Daša Malá Fabšíková z n.o. Deťom s rakovinou. Cieľom neziskovej

⁹ AIEOP-BFM ALL 2017, ALL KDHO Seminár pre sestry, BFM 2017, Kolenová

¹⁰ Onkológia, A. Kolenová (str.23 – 25)

organizácie je prispievať k inovácii Kliniky detskej hematológie a onkológie v Bratislave a zabezpečiť tak deťom s rakovinou podmienky, ktoré sú štandardom pre vyspelé krajiny EÚ. „*Neustále zlepšujeme podmienky liečby aj prostredie, v ktorom liečba prebieha. Okrem modernizácie oddelenia na špičkovú úroveň a budovania pracovísk ako je napríklad Denná klinika (otvorená v roku 2017), sa venujeme aj ďalším formám pomoci, primárne snahe uľahčiť rodinám bežné činnosti a zabezpečiť každodenné potreby. Podporujeme však aj art terapiu a venujeme sa i adresnej pomoci,*“ dodáva Daša Malá Fabšíková.

Od roku 2016 je naša organizácia právoplatným členom medzinárodnej organizácie Childhood Cancer International (CCI).

Nové postele za dobrú peňaženku

Vďaka projektu *Posteľ za peňaženku* sa neziskovej organizácii Deťom s rakovinou podarilo získať prostriedky na zvýšenie komfortu rodičov, ktorí počas liečby trávajú väčšinu času s deťmi na klinike. Organizácia za vyzbierané prostriedky zabezpečí pohodlné rozkladacie kreslá, ktoré budú v noci slúžiť ako rodičovské lôžka. Košice získajú 3 a Bratislava 4 takéto lôžka. Klinike v Banskej Bystrici aktuálne lôžka pre rodičov nechýbajú, preto klinika od neziskovej organizácie dostane šek v hodnote 3 lôžok.